

Політичні еліти Болгарії

Викладач: доктор історичних наук, професор Мільчев Володимир Іванович
Кафедра: *всесвітньої історії та міжнародних відносин, V корпус, ауд. 304 (3^й поверх)*
Email: vladmilchev@ukr.net
Телефон: (061) 228-76-39 (кафедра), 289-76-43 (деканат)
Facebook Messenger: <https://www.facebook.com/vladimir.milchev.10>

Освітня програма, рівень вищої освіти:		Країнознавство Бакалавр					
Статус дисципліни:		Вибіркова					
Кредити ECTS	4	Навч. рік:	2022-2023	Рік навчання	4	Тижні	16
Кількість годин	120	Кількість змістових модулів¹	2	Лекційні заняття – 28 Практичні заняття – 14 Самостійна робота – 78			
Вид контролю:		Залік					
Посилання на курс в Moodle			https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=13997				
Консультації: <i>особисті – вівторок, четвер, з 11:00 до 13:00, V корпус, ауд. 312;</i> <i>дистанційні – ZOOM: Ідентифікатор: 357 728 9166, Пароль: 12345</i>							

ОПИС КУРСУ

Метою курсу є прищеплення студентам розуміння складних процесів взаємовпливів між роллю політичних еліт та ідеологічним запитам окремо взятого суспільства. Приклад сучасної Республіки Болгарії обрано свідомо та не випадково, адже історична доля болгарського народу, поєднаного із українським спільністю походження, віри та мови, багато в чому нагадує долю українців: багатовікове іноземне панування, тривала боротьба за звільнення, певні складнощі із формуванням власної інтелектуальної еліти, тривалий звивистий шлях до повернення в сім'ю європейських націй. Тож, комплексний розгляд болгарського досвіду, із елементами компаративістики та відсилкою до вітчизняних аналогій сприятиме усвідомленню студентами механізмів конструювання національної політичної еліти, їх кореляцію із процесами еволюційного поступу соціуму в цілому. Поглиблене вивчення саме болгарської моделі доцільне й з огляду на те місце, які займають партнерські стосунки України з цієї балканською країною в її євроінтеграційному русі: Болгарія є одним із послідовних адвокатів нашої країни в ЄС і НАТО, саме в нашій країні мешкає найбільша в світі болгарська діаспора, економічні зв'язки міцніють щороку.

Проходження курсу, почасти, відбуватиметься в інтерактивному форматі, шляхом обговорення окремих аспектів теми. Участь студентів у диспутах не тільки стимулюватиме їх до засвоєння азів риторики і полеміки, але й сприятиме поглибленню здатності до критичного мислення, аналітичного розбору ситуацій минулого та сучасності, пов'язаних із формуванням та функціонуванням політичних ідеологем та політикуму Болгарії. Крім цього, підготовка студентами-бакалаврами практичних завдань та групових творчих проєктів формуватиме у них вміння працювати в команді, сприятиме розвиткові якостей організаторів, спікерів, аналітиків і диспутантів, що є настільки затребуваними як для майбутніх політологів-міжнародників, так і для їх потенційних роботодавців.

¹ 1 змістовий модуль = 15 годин (0,5 кредита ECTS)

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

У разі успішного завершення курсу студенти **вмітимуть**:

РН1. Знати та розуміти природу джерел та напрямів еволюції міжнародних відносин, міжнародної політики, зовнішньої політики держав, стану теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики.

РН2. Критично осмислювати та аналізувати глобальні процеси та їх вплив на міжнародні відносини

РН3. Застосовувати сучасні наукові підходи, методології та методики для дослідження проблем міжнародних відносин та зовнішньої політики.

РН4. Аналізувати та оцінювати проблеми міжнародної та національної безпеки, міжнародні та інтернаціоналізовані конфлікти, підходи, способи та механізми забезпечення безпеки у міжнародному просторі та у зовнішній політиці держав.

РН5. Збирати, обробляти та аналізувати інформацію про стан міжнародних відносин, світової політики та зовнішньої політики держав.

РН6. Визначати, оцінювати та прогнозувати політичні, дипломатичні, безпекові, суспільні й інші ризики у сфері міжнародних відносин та глобального розвитку.

РН7. Оцінювати та аналізувати міжнародні та зовнішньополітичні проблеми та ситуації,

РНЗн 1. Знати природу міжнародних комунікацій, проблеми розвитку держав та регіонів у глобальному, регіональному та локальному контекстах.

РНЗн 2. Знати теоретичні засади країнознавчих досліджень території, політико-правових і економічних систем держав світу.

РНУ 1. Застосовувати елементи теоретичного та експериментального дослідження в професійній діяльності.

РНУ 2. Дотримуватися правил наукової дискусії.

У разі успішного завершення курсу студент має отримати інтегральну та загальні компетентності стосовного того, що:

І.К. Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

ЗК2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК3. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК6. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК10. Здатність критично мислити відповідно до будь-якої системи цінностей.

СК1. Здатність виявляти та аналізувати природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин, типи та види міжнародних акторів, сучасні тенденції розвитку світової політики.

СК2. Здатність приймати обґрунтовані рішення щодо здійснення міжнародної та зовнішньополітичної діяльності.

СК4. Здатність аналізувати глобальні процеси та їх вплив на міжнародні та суспільні відносини, політичні та суспільні системи.

СК5. Здатність аналізувати та прогнозувати міжнародні відносини у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному.

СК9. Здатність виявляти та аналізувати особливості розвитку країн та регіонів, сучасних глобальних, регіональних та локальних процесів, та місця в них України.

СК11. Здатність опановувати поглиблені знання про природу, динаміку розвитку країн світу та сучасні тенденції регіонального розвитку.

СК12. Здатність засвоювати поглиблені знання про природу та джерела зовнішньої політики держави, еволюцію підходів до формування та здійснення зовнішньої політики, принципи організації системи зовнішньої політики та функціонування інститутів зовнішньої політики.

СК16. Здатність використовувати у фаховій діяльності знання з гуманітарних дисциплін, вміння аналізувати, оцінювати і прогнозувати політичні, економічні, культурні й соціальні події та явища.

ОСНОВНІ НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ

Тексти та презентації лекцій, плани практичних занять, методичні рекомендації до виконання індивідуальних дослідницьких завдань та групових творчих проєктів, вміщені на платформі Moodle:

<https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=13997>

КОНТРОЛЬНІ ЗАХОДИ

Поточні контрольні заходи

Обов'язкові види роботи:

Тест на знання фактажу (тах 5 балів) – на початку практичних занять, як засіб контролю отриманих раніше знань. Потрібна для запам'ятовування фактографія (дати основних подій, їх зміст, прізвища та імена фігурантів), зазначена у планах семінарських занять у розділі «Фактографічний мінімум».

Командна робота на практичному занятті (тах 10 балів) над завданням, поставленим викладачем – під час кожного із занять.

Контрольна робота (письмово) (тах 5 балів) – двічі на семестр, наприкінці кожного змістового модулю курсу. Контрольна робота складається з двох питань – теоретичного: дати визначення терміну, розкрити сутність поняття (тах 3 бали), та практичного: продемонструвати характерні особливості того чи іншого явища в сучасному житті країни що вивчається, на конкретному прикладі (тах 2 бали).

Додаткові види роботи:

Індивідуальне завдання (письмово) у вигляді реферату (тах 10 балів), виконується за бажанням. Темі рефератів, за вибором студенту, подано у планах практичних завдань у розділі «Індивідуальні завдання». Сенсом цього завдання є реферування наукових статей, розділів монографій тощо, опублікованих в інших країнах англійською, або однією з мов країн ЄС (тією ж болгарською), яка вивчається студентом. Обсяг реферату – 5-8 000 знаків. Пряме цитування реферованих джерел заборонене. Перелік реферованих джерел оформлюється за зразком:

<https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=13997>

За семестр може бути написано не більше 2 рефератів. Виконані завдання здаються через платформу Moodle.

Підсумкові контрольні заходи:

Усна відповідь на запитання (тах 20 балів) передбачає розгорнуте висвітлення двох питань: знання хронологічної послідовності подій та основної фактографії (тах 10 балів) й їхніх причинно-

наслідкових зв'язків (max 10 балів). Перелік питань див. на сторінці курсу у Moodle: <https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=13997>

Захист індивідуального дослідницького завдання (ІДЗ) або групового проекту (ГП) (max 20 балів). Він здійснюється публічно (обов'язкова вимога) на заліковому тижні.

ІДЗ варто обирати студентам із високим рівнем володіння іноземною мовою. Їх теми обираються на початку семестру (перші 2 тижні), з переліку за посиланням:

<https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=13997>

Найкращі з ІДЗ можуть бути рекомендовані до виголошення в якості доповідей на науково-практичних конференціях, або ж до публікації в якості тез або наукових статей. Методичні рекомендації до виконання та критерії оцінювання розміщено на сторінці курсу: <https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=13997>

Груповий творчий проект з презентацією роботи, присвяченій аналізу сучасного інструментарію поширення окремих ідеологем в болгарському етносоціумі (кінематограф, ЗМІ і т.п.) варто обирати тим із студентів, які добре обізнані на графічних та відео редакторах, мають розвинуті навички командної роботи та досвід створення аудіовізуального контенту. Кількість групи – 3-5 осіб. Формат проекту: презентація або відеоролик (час – 10-15 хвилин).

Тему групового проекту, із зазначенням прізвищ та контактів виконавців, слід подати на початку семестру (перші 2 тижні) за посиланням:

<https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=13997>

Контрольний захід		Термін виконання	% від загальної оцінки
Поточний контроль (max 60%)			
Змістовий модуль 1 (розділ 1)	Тест на знання фактажу (письмово)	Семінари 1,2,3,4	4
	Командна робота на практичному занятті	Семінари 1,2,3,4	20
	Контрольна робота (письмово)	Тиждень 6	3
	Індивідуальне завдання (письмово)	Тиждень 1-8	3
Змістовий модуль 2 (розділ 2)	Тест на знання фактажу (письмово)	Семінари 5,6,7	4
	Командна робота на практичному занятті	Семінари 5,6,7	20
	Контрольна робота (письмово)	Тиждень 16	3
	Індивідуальне завдання (письмово)	Тиждень 9-16	3
Підсумковий контроль (max 40%)			
Залік			20
Захист індивідуального дослідницького завдання або групового проекту			20
Разом			100%

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

РОЗКЛАД КУРСУ ЗА ТЕМАМИ І КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Тиждень і вид заняття	Тема заняття	Контрольне завдання	Кількість балів
Змістовий модуль 1.			
Тиждень 1 Лекція 1	Болгарія: основні віхи політичної історії та історії політичних еліт		
Тиждень 2 Лекція 2	Формування сучасної політичної болгарської нації та громадянського суспільства		
Тиждень 2 Семінар 1	Османське панування як чинник політичного життя Болгарії та фактор впливу на формування національної ідеології	Тест на знання фактажу (письмово). Робота у групах над питаннями: 1) «Игото» (ярмо) як стигмат історичної пам'яті болгар; 2) еволюція болгарсько-турецьких стосунків після Звільнення: у пошуках форм співіснування.	5
Тиждень 3 Лекція 3	Сучасна соціально-економічна ситуація в Республіці Болгарія		
Тиждень 4 Лекція 4	Болгарська національна доктрина		
Тиждень 4 Семінар 2	Мусульманські і неслов'янські меншості сучасної Болгарії: асимілювати не можна залишити?	Тест на знання фактажу (письмово). Робота у групах за планом: 1) «Помаки» (болгари-мусульмани) та проблема формування сучасних болгарських етносу та нації; 2) турецькі анклави в Болгарії: «свої турки» чи «п'ята колона»; 3) «ромський/циганський» фактор на	5

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІСТОРИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Силабус навчальної дисципліни

		звивистих шляхах «шенгенізації».	
Тиждень 5 Лекція 5	Вплив історичного міфу на формування національної ідеї		
Тиждень 6 Лекція 6	Інструментарій конструювання болгарської політичної нації		
Тиждень 6 Семінар 3	Ідея національної єдності болгар в умовах життя «розділеного етносу»	Тест на знання фактажу (письмово). Робота у диспут-групах за планом: 1) виголошення промов: а) «Сан-Стефанська Болгарія» як недосяжний ідеал єдності болгарського народу; б) «Сан-Стефанське марення» як причина військово-політичних конфліктів XIX-XX століть. 2) контраргументація і дискусія; 3) третейський розгляд та вердикт.	5
Тиждень 7 Лекція 7	Болгарський націоналізм у сучасному політичному житті		
Тиждень 8 Лекція 8	Ліва ідея в сучасній Болгарії		
Тиждень 8 Семінар 4	«Македонська проблема» та македонізм як чинники творення сучасних ідеологій Республік Болгарії і Македонії та повсякденних практик їх політичних еліт	Тест на знання фактажу (письмово). Робота згідно плану у групах: 1) кожна із мікро-груп (2) представляє власне бачення македонської проблеми; 2) надалі здійснюється спільний аналіз ситуації; 3) робляться висновки та складається план-проспект аналітичної записки щодо перспектив досягнення політико-ідеологічного консенсусу між контрагентами.	5
Змістовий модуль 2.			
Тиждень 9 Лекція 9	Європейський лібералізм в політичному ландшафті Болгарії		
Тиждень 10 Лекція 10	«Не-болгарські» політичні партії Болгарії		
Тиждень 10 Семінар 5	Президентство в сучасній Болгарії (1990 – 2020 рр.): барометр електоральних симпатій чи місія	Тест на знання фактажу (письмово). 1) Представлення галереї політичних портретів президентів Болгарії; 2) Робота у диспут-групах, обговорення спільного та відмінного	5

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІСТОРИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Силабус навчальної дисципліни

	національного лідера?	в лідерських якостях, політичних уподобаннях та рівні ефективності представників президентського корпусу. Наприкінці, після дискусії, робляться узагальнені висновки та складається план-проспект аналітичної записки.	
Тиждень 11 Лекція 11	Політичні еліти сучасної Болгарії: класифікація та видовий склад		
Тиждень 12 Лекція 12	Феномен неполітичних лідерів і моральних авторитетів у сучасній Болгарії		
Тиждень 12 Семинар 6	Сучасні болгарські парламентарії у групах і особах: просопографічний портрет основних груп і персоналогічні представлення	Тест на знання фактажу (письмово). 1) Представлення узагальненого образу болгарського парламентарія; 2) Презентація галереї портретів (4) лідерів парламентських груп і політичних партій сучасної Болгарії. Наприкінці, після дискусії, робляться узагальнені висновки та складається план-проспект аналітичної записки. 3) Робота у диспут-групах, обговорення спільного та відмінного в основних угрупованнях політикуму. Наприкінці, після дискусії, робляться узагальнені висновки та складається план-проспект аналітичної записки.	5
Тиждень 13 Лекція 13	Сучасний болгарський політикум і проблема реалізації цивілізаційного вибору нації		
Тиждень 14 Лекція 14	Основні тенденції розвитку болгарського етно-соціуму та їх вплив на ідеологічні конструкти		
Тиждень 14 Семинар 7	Порівняльний аналіз стану розвиненості національної ідеології та політичної культури в сучасних Болгарії та Україні	Тест на знання фактажу (письмово). 1) Робота згідно плану, 2-х підгруп: а) презентація аналітичної записки за проблематикою щодо Болгарії; б) презентація аналітичної записки за проблематикою щодо України; 2) Диспут, обговорення спільного та відмінного в ситуаціях. Наприкінці, після дискусії, робляться узагальнені висновки та складається план-проспект аналітичної записки.	5

ОСНОВНІ ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

Засади документи та базові науково-аналітичні публікації:

- «Българска национална доктрина: България през XXI век» / Отговорен редактор проф. Григор Велев (болгарською мовою). София, 1997. Режим доступу: http://members.tripod.com/konservativen_forum/doktrina.htm.
- Национална стратегия за българските граждани и историческите български общности по света от 23.07.2014 г. (болгарською мовою). Режим доступу: <http://www.strategy.bg/StrategicDocuments/View.aspx?Id=938>.
- Зашкільняк Л. Національний метанаратив та його соціальні функції: між наукою та історичною пам'яттю // Національна та історична пам'ять: зб. наук. праць. – Київ: ДП «НВЦ «Пріоритети»», 2012. – Вип. 5. – С. 87–96.
- Свириденко Вікторія Олегівна. Політика пам'яті Народної Республіки Болгарія щодо доби національного Відродження: джерельний комплекс. Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата історичних наук за спеціальністю 07.00.06. – Історіографія, джерелознавство та спеціальні історичні дисципліни. Харків, 2015. 237 с. Режим доступу: <http://archeos.org.ua/wp-content/uploads/2016/03/%D0%A1%D0%B2%D0%B8%D1%80%D0%B8%D0%B4%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D1%81%D0%B5%D1%80%D1%82%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F.pdf>.
- Ангелова М. Політика на паметта през социализма // (Не)споделената памет на ксьния социализъм. Движението «Народната памет разказва» (1983–1989) / Милена Ангелова. – София, 2010. – Разд. 1. – С. 11–21.

Монографії та підручники

- Нагорна Л. П. Історична пам'ять: Теорії, дискурси, рефлексії. – К.: ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2012. – 328 с.
- Нора П. Теперішнє, нація, пам'ять. [Пер. із фр. А. Рєпи]. – К.: ТОВ «Видавництво «Кліо»», 2014. – 272 с.
- Riis C. Religion, politics, and historiography in Bulgaria. – New York: Columbia University Press, 2002. – 184 p.

Посилання на урядові ресурси, дайджести новин та добірки лінків за темою:

- Офіційний сайт президента Республіки Болгарія (англійською мовою). Режим доступу: <https://m.president.bg/en/index>.
- Офіційний сайт Парламенту (Народно Събрание) Республіки Болгарія (англійською мовою). Режим доступу: <https://www.parliament.bg/en>.
- Офіційний сайт Уряду (Министерски Съвет) Республіки Болгарія (англійською мовою). Режим доступу: <https://www.government.bg/en>.
- Сайт газети «Държавен вестник», офіційного урядового видання Республіки Болгарія (болгарською мовою). Режим доступу: <https://dv.parliament.bg/DVWeb/news.faces>.

РЕГУЛЯЦІЇ ТА ПОЛІТИКА КУРСУ²

Відвідування занять і регуляція пропусків:

Відвідування занять обов'язкове, оскільки курс, з одного боку, є важливою складовою підготовки майбутнього політолога-міжнародника, а з іншого, спрямований на поглиблення навичок володіння англійською мовою. Пропуски занять можливі лише з поважної причини – хвороба, форсмажорні родинні обставини й т.п. (всі випадки мають підтверджуватись документально). Всі пропущені заняття мають бути відпрацьовані згідно тематичного плану, у відведений для цього час (див. **Графік консультацій**, вивішений біля Кафедри, а також у системі Moodle). За умови накопичення студентом великої кількості пропущених і невідпрацьованих занять застосовуватиметься повторне вивчення дисципліни (див. посилання на **Положення** у додатку до силабусу).

Політика академічної доброчесності:

У процесі проходження курсу студенти мають чітко та неухильно дотримуватися принципів академічної доброчесності. Плагіат – використання при написанні текстів запозичень з інших робіт (часткових/повних), без зазначення їх авторства, є абсолютно неприйнятним. Будь-яка інформація, взята з іншого джерела – як текстова, так і зображальна/графічна – має бути впорядкована посиланням на автора та, у разі потреби, процитована. У разі сумнівів щодо того, чи може бути якесь використання інформації формою плагіату чи компіляції, краще порадитись із викладачем. Усі виявлені прояви академічної недоброчесності будуть розглядатися згідно «Кодексу академічної доброчесності ЗНУ» (див. посилання в додатку до силабусу), а їх фігуранти зазнають дисциплінарних зисків.

Використання телефонів та інших подібних пристроїв на заняттях:

З початком заняття мобільні телефони, планшети мають бути переключені на беззвучний режим. Використання їх, а також планшетів, ноутбуків й т.ін. дозволяється викладачем за умови необхідності – відвідання сайту, проходження тесту тощо.

Комунікація:

Спілкування студентів із викладачем відбувається через електронну пошту, сторінку дисципліни в Moodle та інші канали (Skype, Vyber, Zoom, Google Meet). Головним посередником виступає староста академічної групи. Електронна пошта студента має відбивати його справжнє прізвище та ім'я. Адреси на кшталт *velzevul_666@ukr.net* ігноруватимуться!

---

² Тут зазначається все, що важливо для курсу: наприклад, засади академічної доброчесності, правила використання доступу до мережевих баз даних під час занять, канали комунікації студентів із викладачем і т.п.

ДОДАТОК ДО СИЛАБУСУ ЗНУ – 2022-2023

ГРАФІК НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ 2022-2023 н. р.

http://sites.znu.edu.ua/navchalnyj_viddil/1635.ukr.html

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ. Студенти і викладачі Запорізького національного університету несуть персональну відповідальність за дотримання принципів академічної доброчесності, затверджених *Кодексом академічної доброчесності ЗНУ*: <https://tinyurl.com/ya6yk4ad>. *Декларація академічної доброчесності здобувача вищої освіти* (додається в обов'язковому порядку до письмових кваліфікаційних робіт, виконаних здобувачем, та засвідчується особистим підписом): <https://tinyurl.com/y6wzzlu3>.

ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмій (атестації, заліки, іспити та інші форми контролю) є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до *Положення про організацію та методу проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ*: <https://tinyurl.com/y9tve4lk>.

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН, ВІДРАХУВАННЯ. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (в тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Порядок повторного вивчення визначається *Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/y9pkmmmp5>. Підстави та процедури відрахування студентів, у тому числі за невиконання навчального плану, регламентуються *Положенням про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/ycds57la>.

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА. Порядок зарахування результатів навчання, підтверджених сертифікатами, свідоцтвами, іншими документами, здобутими поза основним місцем навчання, регулюється *Положенням про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті*: <https://tinyurl.com/y8gbt4xs>.

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються *Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/ycyfws9y>. Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: *Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/yd6bqbp9>; *Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/y9r5dpwh>.

ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ. Уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції (Воронков В. В., 1 корп., 29 каб., тел. +38 (061) 289-14-18).

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога (061)228-15-84 (щоденно з 9 до 21).

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Якщо вам потрібна спеціалізована допомога, будь-ласка, зателефонуйте (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ydhcsagx>.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ. *Наукова бібліотека*: <http://library.znu.edu.ua>. Графік роботи абонементів: понеділок – п'ятниця з 08.00 до 17.00; субота з 09.00 до 15.00.

ЕЛЕКТРОННЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ (MOODLE): [HTTPS://MOODLE.ZNU.EDU.UA](https://moodle.znu.edu.ua)

Якщо забули пароль/логін, направте листа з темою «Забув пароль/логін» за адресами:

· для студентів ЗНУ - moodle.znu@gmail.com, Савченко Тетяна Володимирівна

· для студентів Інженерного інституту ЗНУ - alexvasik54@gmail.com, Василенко Олексій Володимирович

У листі вкажіть: прізвище, ім'я, по-батькові українською мовою; шифр групи; електронну адресу.

Якщо ви вказували електронну адресу в профілі системи Moodle ЗНУ, то використовуйте посилання для відновлення паролю <https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>.

Центр інтенсивного вивчення іноземних мов: <http://sites.znu.edu.ua/child-advance/>

Школа Конфуція (вивчення китайської мови): <http://sites.znu.edu.ua/confucius>.